

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LIV. Ч. 225. НЬО ЙОРК І ДЖЕРСІ СІТІ, п'ятниця, 15-го листопада 1946. No. 225. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, November 15, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свобода“ ВЕргон 4-0237. — Тел. У. Н. Союз; ВЕргон 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

РЕОРГАНІЗАЦІЯ СУХОПУТНОЇ АРМІЇ НА МИРНІ ВІДНОСИНИ

Департамент війни оприлюднює перемену військових сил з воєнного стану на мирний з огляду на konieczність ощадності. Згідно з планом президента Трумана бюджет департаменту війни має бути обтяжений на цілий біліон доларів і буде виносити вісім біліонів замість дев'яти. Вже з дня 1 січня 93,000 цивільних людей, які є тепер заняті у військових установах, будуть звільнені з служби. Також розпустять домів 38,000 офіцерів і мужи з теперішньої військової служби, а це рівняється двом і пів дивізіям війська.

ЗНИЖКА ПОДАТКІВ ПЛАНОВАНА НА КВІТЕНЬ 1947 РІК.

Конгресмен Гарольд Кнутсон, який обійме головування в комісії способів і засобів в палаті репрезентантів заявляє, що републиканські конгресмени, які тепер мають більшість у палаті, укладають плани, щоб обнизити особисто дохідовий податок від 1 квітня 1947 р. Скорше не буде можливе це перевести, бо конгрес збереться 3 січня, опісля треба буде вибрати комісії, а переслухання над податковими планами можна буде перевести щойно в людім. Цей план, каже Кнутсон, одобрив уже конгресмен Джо-зеф В. Мартін, якого Републіканська Партія назначила на передсідника палати.

КРУГ ПРОПОНУЄ ЗВОРОТ КОПАЛЕНЬ ВЛАСНИКАМ.

Вчасі переговорів з майнерською юнією секретар внутрішніх відносин Круг виявив, що він пероговорює з власниками копалень в справі передання їм адміністрації копалень, яку обняв іменем уряду 22 травня 1946 р. після дев'ятиденного страйку углекопів. Круг домагався від власників, щоб вони переплачували за себе зобов'язання платити углекопам по п'ять центів премії від кожної тони добутого вугілля, як це було умовлене в контракті між урядом і майнерською юнією. Предсідник юнії Джон Л. Луїс є в добрім настрою і з цього заключають, що він має надію знову віднести перемогу в спорі з урядом і власниками копалень.

КОНВЕНЦІЯ КОНГРЕСУ ПРОМИСЛОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ПОНЕДІЛОК.

В Атлантик Сіті зібралися різні комісії Конгресу Промислових Організацій — СІО, — щоб підготувати все потрібне до конвенції, яка розпочинається в понеділок 18 листопада. Комісія резолюцій найшлася в руках правих елементів, які, як кажуть, готові повести енергійну акцію проти комуністичних заїт в поодиноких робітничих юніях, приналежних до СІО. Також кажуть, що теперішній предсідник СІО Філіп Морей загрозив, що він не прийме даліше проводу в СІО, коли ліві елементи будуть потурати комуністичним інтригам. На конвенції мають виголосити промови: ген. Двайт Айзенгавер, секретар внутрішніх відносин Круг, рабін Стефан Вайс і французький делегат Леон Жуо.

НЕ БУДЕ СТРАЙКУ В НЬОЙОРСЬКИХ СОБВЕЯХ.

Після двотижневої війни нервів, веденої головою одної юнії транспортних службовиків і робітників Майкелом Квілом, перевели голосування члени юнії і рішили не виходити на страйк. Страйк мав на цілі приневолити міську раду виплатити службовикам підвишку за три місяці вспять, а крім того вимогти признання для цієї юнії, що вона єдина має право говорити в імені транспортних міських службовиків. Міська рада признала службовикам підвишку вспять, а не признала права юнії заступати всіх службовиків. Кожен службовець дістав листову остерогу, що як він вийде на страйк, буде відправлений з роботи раз на все і втратить досі набуті пенсійні й інші права.

БУРЕВІЙ НА ЗАХІДНІМ ПОБЕРЕЖЖІ.

Західне побережжя в околиці Лос Анджелес навісти буревої получений з великою зливою і повінями. Сотки домів в цій околиці залатті водою, комунікація перервана. Досі повідомлено про смерть двох людей, але серед буревої леза літак Вестерн Ерлайна, який віз одинацять осіб зі сходу і мав осісти на майдані в Борбенк.

ЗАЛІЗНИЦЯ НЕ МОЖЕ НАСТАРЧИТИ СІДЖЕНЬ У ВАГОНАХ.

Комісія Прилюдної Служби в Нью Йорку розпочала переслухання над жалеленнями, що на цій залізничній нема доволі сиджень для подорожних. Управа залізниць твердить, що вона не всіли зарадити лиху, бо не може дістати нових залізничних возів і тому прохає вибачення подорожних. Залізниця вживає возів на два поверхи, але й це не заспокоює потребу.

Делегація американських і канадських українців у п-ні Рузвелт

Дня 14-го листопада в годині 10:15 п-ні Елінор Рузвелт, дружина покійного президента Злучених Держав, прийняла в готелі Пенсильвенія в Нью Йорку на довший авдієнції делегацію американських і канадських українців в склад якої входили: ред. Степан Шумейко від Українського Конгресового Комітету Америки, о. д-р Василь Кушнір — від Комітету Українців Канади, ред. Богдан Катамай — від Злуч. Укр. Амер. Доп. Комітету та інж. Володимир Коссар від Канадського Українського Допомогового Фонду. С. Шумейко вручив п-ні Рузвелт копію меморіалу Українського Конгресового Комітету до Соціальної та Економічної Ради О.Д. в справі українських скитальців, а о. д-р В. Кушнір копію подібного меморіалу Комітету Українців Канади. Промовляючи в імені цілої делегації Ст. Шумейко висловив насамперед п-ні Рузвелт подяку за її невтомну працю і боротьбу в обороні всіх скитальців. П-ні Рузвелт мала сльози на очах, як ред. Шумейко висловлював їй ще окрему подяку в імені всіх нещасних українських скитальців в Європі. В дальшій розмові, в якій взяли участь усі члени делегації, заторінено цілий ряд справ зв'язаних з долею скитальців, з їх обороною і допомогою для них. П-ні Рузвелт представила всі труднощі, які вона в цій шляхетній акції зустрічає, головне труднощі в переселенні скитальців. Вона висловила думку, що американські і канадські українці повинні зосередити свою увагу на домаганнях, щоби власне Америка перебрала провід у розв'язці проблеми скитальців та робили всі потрібні заходи, з метою вплинути на конгрес, щоби Америка не держалась занадто стисло старих імміграційних законів і широко відкрила свої ворота для скитальців, якщо не признаючи для них нових квот, то щоби цонайменше використали разом старі, яких досі не використано. П-ні Рузвелт згадала, що в самій Америці є теж течії проти допущення скитальців, які в багатьох випадках піддержують ветерани, робітничі юнії, а то й фермери, які мали б на це ще найменше причини, бо допущення нових робітничих сил тільки їм самим вишло б на користь. П-ні Рузвелт вважає, що загальна розв'язка проблеми скитальців є дуже спішна, бо життя в таборах, яке вона сама бачила, відомо відбивається не тільки на здоров'ї скитальців, але теж деморалізує їх. Пані Рузвелт заявила, що вона продовжуватиме ці свої намагання в обороні скитальців, бо вважає це демократичним принципом. Вона домагався відповідної допомоги для тих, які хочуть вертатися до своїх країн і рівночасно обороною та домагався повної опіки і допомоги для тих скитальців, що з причин національного, політичного чи расового переслідувань не бажують, чи не можуть вертатися. На закінчення авдієнції, яка тривала пів години, п-ні Рузвелт прохала, щоби американські українці та всі, хто дивиться на проблему скитальців так, як вона, піддержали її в цих важких, та благородних намаганнях.

Надіються економічної відбудови Німеччини до 1950 року

Між американськими і британськими дипломатами ведуться у Вашингтоні переговори над об'єднанням економічної політики в Німеччині. Після першого дня нарад оприлюднив вістку генерал-лейтенант Лусіус Д. Клей, американський заступник військового губернатора Німеччини, що до 1950 року можна буде відбудувати промислі і загалом господарське життя Німеччини так далеко, що Америка не буде мусіти докладати до адміністрації Німеччини по лвісті мільйонів доларів річно, як це робить тепер. Клей надіється, що переговори покінчать-ся впродовж тижня.

КАТОЛИЦЬКА ЄРАРХІЯ ОСУДЖУЄ ПРИСУД НА СТЕПАНІЧА.

Католицький єпископат зібрался у Вашингтоні на річну конференцію і виніс резолюцію, в якій таврує судовий процес і присуд виданий югославським судом на хорватського архієпископа Алоїзія Степаніча, який дістав 16 літ в'язниці, полуночі з важкою працею. У конференції взяло участь 115 католицьких єпископів, між ними усі чотири американські кардинали.

НЕМА ДИКТАТУРИ В АРГЕНТИНІ.

Президент Аргентини Перон, виправляючи делегатів на інавгурацію президента до Мексики, заявив, що в Аргентині нема диктатури, як це помилково представляють заграницею. Неприхильні вісті про його режим Перон приписує закордонним кореспондентам. На чолі численної делегації стоїть сенатор Дієго Люїс Молінарі.

Об'єднані Держави і харчова криза в світі

Харчова криза в світі була предметом дебат на засіданні економічного і фінансового комітету Загальної Зібрання дня 13-го листопада. Британський представник Персі Велс ствердив факт, що харчові труднощі та брак збіжжя є безсумнівною першою проблемою сього-дняшнього світа. Він заявив, що коли б країни були щирі то замість взаємного недовіря та ідеологічних спорів мали б на думці насамперед бажання допомогти тим, що терплять. Со-ветський представник Громико, звертаючись посередньо до Злучених Держав і тих країн, що експортують збіжжя, звиняв до дальшої інтензивної допомоги висилкою збіжжя тим краї-нам, яким його бракує та критикував, що дотеперішню посилку збіжжя використовувано в політичних цілях. Він запропонував рівночасно шість резолюцій, в яких м. і. підкреслюється потреба дальшої міжнародної допомоги збіжжям, раціоналізацію користування збіжжям в тих країнах, що його мають, збільшення продукції сільсько-господарських машин і т. д. Де-бати над цим проблемою будуть продовжуватися. До інших справ, заторжених або виріше-них на засіданнях поодиноких комітетів Загальної Зібрання О.Д. дня 13-го листопада, на-лежать: Представник Південної Африки маршал Смутс в мандатному комітеті домагався даль-ше протекторату своєї країни над західною Південною Африкою. На цю тему діяло до за-пеклих дебат, в яких — очевидно в опозиції — брав активну участь представник советської України А. Д. Война. В адміністративному та бюджетовому комітеті британський представник і зі свого боку обстоював думку, щоби Злучені Держави Америки покривали половину (49.99%) цілого бюджету Об'єднаних Держав. Америка свого часу заявила, що дасть тільки четвертину і „мо мур". На засіданні комітету головної квартири О.Д. советський представник обстоював думку, щоби на місце постійного приміщення О.Д. вибрати Гарісон (Вест Честер). На засіданні соціального, гуманітарного і культурного комітету обговорювано данську про-позицію щодо рівних прав для жінок. П-ні Рузвелт висловила думку, що ухвалення такої про-позиції буде ще тільки збільшенням вже сказаних на ту тему слів і тому радше звизала до „акції".

АЛЬБАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ АНГЛІЙ.

Альбанський уряд вислав до Об'єднаних Держав протест проти порушення її суверен-ности Великою Британією. Альбанський протест стоїть у зв'язку з акцією британської флоти з метою очистити від мін канал між островом Корфу та альбанськими побережжям. Брита-ська адміраліція повідомила, що в мілкісці виявлено на цих водах 22 міни та натякається, що їх заложено вже після війни, отже це зробила сама Альбанія. У відповідь на альбанський протест представник Великої Британії в О.Д. заявив, що британська флота уповноважена до такої акції відповідним міжнародним комітетом для очищення вод від мін. У зв'язку з британ-сько-альбанським непорозумінням, альбанський уряд відмовив теж дозволу американським дво-м „воєнним кораблям" залізти до альбанського порту Дураццо, щоб забрати відклика-ну з Альбанії американську дипломатичну місію. Поведінка комуністичного альбанського уря-ду заставила Америку і Англію майже до зривання з нею дипломатичних взаємин.

14 ПУНКТИВ МОЛОТОВА В СПРАВІ ТРІЕСТУ

На засіданні Ради закордонних міністрів Чоти-рх Потуг дня 13-го листопада советський міністер Молотов заявив, що він буде домагатися 14 конк-ретних змін в запропонованому статуті для вільної те-риторії Трієсту. Пропозиції Молотова держитися доки не в таємниці, аж доки не почнеться дебат над ними. Проте, звертається увагу, що вони майже в цілості підносять ті самі противорічності, які були в цій справі на Міровій Конференції. Прийняту Ми-ровою Конференцією французьку базу задержує-ся. „Пункти" Молотова підготовляються і вони бу-дуть предметом нарад на найближчому засіданні.

„РЕВОЛЮЦІЯ" ПРОТИ БЕВИНА В БРИТАНСЬКОМУ ПАРЛАМЕНТІ.

59 лейбуристських членів британського парла-менту підписали доповнення до інавгураційної про-мови короля, в якому висловлюють надію, що бри-танський уряд провірить свою дотеперішню зако-донну політику в напрямі тіснішої співпраці з „усі-ми країнами і групами, які змагають до повного со-ціялістичного планування та контролі світових ре-сурсів". В згаданому „дововненні" говориться теж про можливість зудару між „американським капі-талізмом та советським комунізмом", що розбиває всякі надії на світовий уряд. На цю заяву дуже го-стро zareагував в пресі премієр Атлі, називаючи тих, які її підписали, „бунтівниками" та обвинувачуючи їх в неелюальності. Вважається, що після такої реак-ції багато осіб ще відкинуть свої підписи, які все рівно представляють тільки незначну меншість всіх лейбуристських членів парламенту.

АМЕРИКАНЦІ — „НАВІВНІ МРІЙНИКИ", КАЖЕ ЕРЕНБУРГ.

Советський прогандист Ілля Еренбург, який не-давно відбув поїздку по Америці й опісля писав на-веї пашквілі в советській пресі, говорив на одному зібранні в Москві ввечері 13-го листопада перед 3,500 слухачами, насамперед письменниками і редакторами. Характеризуючи американців, Еренбург назвав їх „навівними мрійниками та шляхетними ідеаліста-ми", які думають, що вони є найбільш ширим і най-більш демократичним народом в світі. Еренбург вважає що Америку може спасти тільки піднесення рівня духового життя.

СОВЕТСЬКІ РАБИ БУНТУЮТЬСЯ.

Московська „Правда" знова жаліється, що со-ветський селянин не хотять віддавати державі збіжжя, визначеного планом. Здача збіжжя державі в таких областях, як Чкалов, Куйбишев, Горкі, Челябінськ і гатарські республіки є цілком незадовольняюча і „абсолютно недопускаема". Газета твердить, що здирство збіжжя від селян є найважливішою части-ною в намаганні здійснити нову п'ятирічку і воно му-сить бути виконане „за всяку ціну". В Україні воно вже в основному виконане за ціну масового голоду населення.

ФРАНЦУЗИ БОЯТЬСЯ ПОДІЛУ ЕВРОПИ.

Французька преса друкує міркування своїх ко-респондентів з Америки, в яких висловлюється по-бювання, що „республіканські бізнесмени" у Ва-шингтоні готові поділитися Європою зі Соведами, якщо ці признають їм виключне право впливів на Да-лекому Сході. Коментарі американських кореспон-дентів з Парижа на такі твердження є досить гострі і їх опрокидують фактами.

НЕ ДОПУСКАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ КОРЕСПОНДЕНТІВ.

Советські військові власті не дали дозволу гру-пі американських кореспондентів відвідати їхню зо-ну Німеччини. Совети не подають причин своєї від-мови, але вважається, що це стоїть у зв'язку з масо-вим вивожуванням німецької людності на Схід, про що в останньому часі появилось багато вісток в за-хідній європейській та американській пресі.

ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД ЗРЕЗИГНУЄ.

Французький уряд рішив предложити новови-браній Національній Асамблеї свою резигнацію. А-самблея збереться на свою першу сесію дня 28-го листопада. В мілкісці продовжуються переговори між поодинокими партіями, що матиме теж вплив на склад нового уряду.

ВЗИВАЮТЬ ДО РЕВОЛЮЦІЙ В ЄГИПТІ.

Підчас святкують т. зв. Дня національних зма-гань, річниці єгипетського повстання проти англій-ського протекторату в 1919 р., в Каїро на вулицях проголошувано гасла революції проти Англії. Під-час демонстрацій дійшло до зударів між поліцією та Вафдівською партією, що є головним противни-ком теперішнього уряду.

ЯК НЕ МАЄ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,

чому не користати з оголошень знаменитих нагод для за-рібку, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі"?

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1883
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18. N. Y. BRyant 9-0582

PEREPLATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокі числа три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з суботи (з англійською частинкою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На шість місяців	\$1.50	Six months	\$1.50
За оголошення редакція не відповідає. За кожну зміну адреси платиться 10 центів.			
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.			

БУДЕ ДОПОМОГА, АЛЕ НЕ ТАКА, ЯК ДОСИ

Фіорельо Г. Ля Гвардія, начальний директор УН-РРА, сповнив свій людський обов'язок, коли запропонував мати фонд з \$400,000 для допомоги європейським країнам з цю хвилиною, коли УН-РРА перестав діяти, себто з кінцем цього року. Однак дивним може видаватися невідомим читачам з цим ділом, що Злучені Держави, що вложили львівну частину в дотеперішню ратунову акцію Європи, ставляться тепер до пропозиції Ля Гвардії з деякою осторожністю. Заяви Діна Ачесона, виконуючого обов'язки секретаря Стейту, ясно виходить, що уряд Злучених Держав не вдоволен з участі в дотеперішній, міжнародній, допомогі акції, та що ледви чи згодиться на запропонований новий "міжнародний" фонд допомоги. Представники інших держав витягнули з цього відразу реальне заключення: Заява Ачесона означає, що фонду взагалі не буде.

Як це розуміти? Чи це означає, що ми вже цілком відтягнулись від ратування знищених війною голодних країн, що нам стало байдужим, як мільони невинних людей будуть тепер вмирати з голоду, холоду і від хвороб?

Ніщо подібне! Злучені Держави будуть цілком певно продовжувати своє гуманітарне діло і далі ратувати Європу від нужди, але будуть ратувати краї, що будуть принаймні відчувати за це якусь вдячність і відноситись до Америки з серцем, а не, беручи допомогу, що її неславити і закидати, що вона вживає доларів на панування над світом, користуючись з людської нужди. Злучені Держави будуть теж у будучині ближче приглядатись тим, що дістають допомогу, як вони цю допомогу розділяють, хто з неї у даному краю користується, чи дістають її дійсно голодуючі й то без огляду на їх політичну, релігійну, національну, чи партійну приналежність.

Американська влада, навчена дотеперішньою поведінкою різних режимів в Європі, що досі користали з американської допомоги, буде в будучині давати допомогу тільки на підставі ухвали конгресу, а давши її буде добре приглядатись, щоб режими в тих краях не вживали одержаної допомоги для своїх політичних цілей і скріплення своєї влади, роздаючи ту допомогу тільки тим, на яких та влада спирається. Іншими словами, американська допомога буде йти в будучині на ратування від смерті голодних людей, а не на скріплення режимів, і то ще таких, що, як це було в минулому, ще далі існує, ненавидять американську систему та американську ідеологію.

Так тепер ця справа виглядає і мабуть такою залишиться. Це є по суті такі самі домагання, які ставили американські українці на самому початку, як зачаті в Америці організувати допомогу Сове-там. Американські українці тоді домагались, щоб, коли йде про допомогу Україні, була можливість контролю з боку жертводавців, чи жертви дістаються дійсно бідним і голодним людям в Україні. Ми не хотіли давати допомоги тільки самим чекістам і зайдам, на яких спирається чужа варварська влада.

Проти надмірної централізації уряду

Розвиток нашої держави до величезних розмірів, чого ми є свідками, спонукає політичних філософів, а то й звичайних громадян, до застанови, як наладити в будучині адміністрацію влади. Над цю справу застановилися теж члени та гості Краєвої Муніципальної Ліги на святі 50-ліття цієї установи, улаштовані у Філадельфії в понеділок 11. листопада. У святі взяли участь приблизно 200 людей, які займаються дослідженням над справжністю й недомоганнями місцевих, стейтових і федеральних чинників. Вістря критики зверталось проти нездарності урядовців по містах, або проти так званих політичних машин, які захоплюють подекуди міську владу в свої руки і різними надужиттями наносять просто ганьбу громадам.

В нарадах брав теж участь Дейвід Е. Лілієнтал, недавно іменований президентом Американської Комісії Атомової Енергії. Він дерешшов з критики адміністрації муніципалів до критики стейтових і федеральних урядів. Як причину недомогань у центральних урядах він подав за великий розрізт влади федерального уряду. Те, що в руках федерального уряду опинилося тільки агенції під теперішню пору називає Лілієнтал просто нещастям. Щоби запобігти нещастю, каже він, місцеві уряди повинні перебрати на себе якнайбільше функцій. Накопичення влади в одних руках мусить довести до втрати довіри населення до центральної влади, а це знову обнизить вартість демократії і стане загрозою

свободи. Як цюмо запобігти діяти до цілих вивисня Лілієнтал такими виводами:

Буває, що звичайний громадянин під впливом самолюбних амбітників не хоче зрезинувати із своєї волі і передати добровільно владу централізованому уряду. Він тратьте довіра до краєвої влади, бо така влада не може розуміти інтересу поодиноких громадян. Буває теж, що розпаношений центральний уряд силою накладає свою волю громадянам і тим теж викликає негодування. В обох випадках повстає недовіра, яке в засади стає загрозою демократії. Не кожне важке рішення адміністрації мусить бути зроблене у Вашингтоні. Нам треба отримати з того поняття, що платний федеральний урядовець є спосібний наладити яксь лад кожну дрібницю на підставі права або розпорядку. Навпаки, кожен громадянин повинен почуватися до обов'язку домагатися демократичних способів наладнання справ і не передавати всі справи до вирішення урядовцям, бо вони там застрягають і стають нераз мертвими. Для втримання уряду живим треба самим громадянам брати участь у вирішуванні справ і так втримувати уряд живим.

Погляди Лілієнтала дуже цінні, однак над ними треба ширшої застанови, головним питанням, як і які справи має давати федеральний уряд до вирішення місцевим чинникам. На всякий випадок цінна є завага Лілієнтала, що надто концентрований уряд стає небезпечною для демократії.

В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ ІДЕЇ

УПА — символ.

Український народ продовжує свою збройну боротьбу за визволення. Символом цієї боротьби стає тепер Українська Повстанська Армія (УПА), яка є гордістю українців і пострахом ворогів. Говорячи про УПА сьогодні вже не йде про її чисельність, ні про один, чи другий партизанський відділ, що веде свою боротьбу проти польсько-українського кордону, в Карпатських горах, Волинських лісах, Польських болотах чи на широким степах Наддніпрянської України. Українська Повстанська Армія, як сказано, стала символом власне збройної боротьби цілого українського народу за визволення та втіленням самої визвольної ідеї. Не диво, що ціла ворожа пропаганда керується більшовиками в самій есенсерії та ведена з їх доручен-

ня або під їх впливом поза кордонами Советського Союзу, докладає щораз більших зусиль, щоби компрометувати перед світом українську Повстанську Армію, а через неї і символ та ідею збройної визвольної боротьби українського народу. При цьому з жалем треба ствердити, що — як можна вносити з надсиланих відомостей — розгартіює серед українських політичних груп на еміграції та втіянні в свої непорозуміння теж Української Повстанської Армії, більшовиками в цьому тільки допомагають.

Большевицькі брехні безуспішні.

Повстанча боротьба вже сама по собі і своїм характером надається на те, щоб про неї творили всілякі легенди. Тим більше легендарно мусить бути боротьба в таких умовах, в яких її веде та символі-

зує Українська Повстанська Армія за „залізною куртиною“ Советського Союзу та проти „наймогутнішої армії світа“, якою советська влада величає советську армію. Проте, ця „наймогутніша армія“ вже другий рік зазнає ударів від УПА та в своєму безсиллі збиває допомоги від відомої невід сьогоднішньої советської пропагандивної брехні. Внутрі країни заставляється письменників писати на цю тему твори, які „розкривали б банду українських націоналістів“. Письменник пише і, якщо він українцев, виходить у висліді таке, як це трапилось з повістю Кундзіча „Ой ти Галю“. Авторіві наказано „розвентувати українських націоналістів бендерівців“, а він, натомість, — як ствердить рецензент в московській „Літературній Газеті“ — представив їх „красоч-но“ та в таких „спокійних і тихих тонах“, що читає — по думці критика — мимоволі набірає враження, будто автор сам „любиться гнусними отщепенцями українського народу“. Бо й як українцеві не любитись тими героями, що мають відвагу обороняти права свого народу та боротись навіть проти „одної шостої частини світа“!

Значить, в самому Советському Союзі з большевицькою брехнею проти Української Повстанської Армії не щастить. Там народ сам бачить і знає ворогів і своїх оборонців, знає большевиків і знає свою Повстанську Армію та творить собі про неї власну, правдиву легенду. Інше діло закордоном. Там большевикам далеко легше перевертувати факти, „доказувати“ на підставі зварених в їхньому брехливому енкаведівському кітлі „документів“, та далеко легше обдурювати публичну опінію, яка не завжди може добачити тонкі нитки большевицької пропаганди. З жалем треба ствердити, що жертвою всіляких большевицьких легенд на цю тему падають часто не тільки чужинці, але часом — можливо і не в злій волі! — теж українці. Большевики зазнають хитрї, щоби в таких випадках показуватися самим. Вони так, або інакше дають причину до відповідної брехливої пропаганди та заставляють інших її роздувати.

Польські підбрухувачі.

В останньому часі чужомовна преса знова ловиться на цій большевицькій брехні, що намагаються компрометувати український визвольний рух. Сюди належать на самі черед польські газети, які все ще мають на оці тільки „ой моржа“ та намагаються пекти і свою печеню на большевицьких брехнях. За Лондонськими „Дзєнніком Польським“ та „Дзєнніком Жолнежжя“, забрав голос на цю тему теж дитроїтський „Дзєннік Польський“ в числі з 4-го листопада. В статті „Два обличчя у-

країнської партизанки“, газета стверджує насамперед сам факт збройної боротьби українського народу проти большевизму та пробує її аналізувати, ствердивши, що вістки на цю тему „є так суперечні і запутані, що важко зорієнтуватися в правдивим політичним характері української партизанки“. Проте, газета пробує її характеризувати. В статті пишеться: „Між організаціями, які діють на тих (українських) теренах, можна було зідентифікувати Українську Повстанську Армію, відому під скороченням УПА, та групи „бульбівців“ і „бандерівців“. Виразно здецидоване обличчя має УПА, сили якої нараховується на 50,000 людей. По обох боках лінії Курзона УПА атакує советські війська, нападає і вбиває членів місцевої советської, чи варшавської адміністрації, грабує магазини і транспорт червоної армії. Поза нечисленими відруками не зважаючи, щоби УПА нападала на польську людність і оселі. Навпаки, з багатьох заяв командантів УПА щодо польської людності виходить, що вони розуміють права та інтереси Польщі на Сході, УПА, не зважаючи на енергійну протипацію Советів, зростає в сили а її відділи вже доходили аж до передмість Львова. В рядах УПА є багато дезертирів з Другої Української Армії маршала Малиновського, з Четвертої Української Армії генерала Петрова та з Армії маршала Конєва. Ці втікачі на теренах Советської України творять загони відомі під назвою „Чорная Кошка“ (чорний кіт), зорганізовані пересічно по 500 людей, що нападають на магазини, потяги та відділи НКВД...“

В дальшому газета пробує відмежувати від УПА повстанські загони „бульбівців“ і „бандерівців“, головні цих останніх, що діють насамперед на польсько-українському пограниччі та дугається власне в хитрих большевицьких брехнях. Вона, мовляв, від втікачів з Польщі довідується, що в районі Бірчі польські воєнки 9-тої дивізії ген. Жимерського взяли в полон команданта загону „бандерівців“ і той мав зізнатися, що він дістає зброю від большевиків з Дрогобича, але в тій хвилині прийняв советський політрук убив його вистрілом з револьвера. В іншому випадку, газета ствердить, советський суд покарав смертю польського поручника і трьох воєнків за те, що вони розстріляли чотирьох зловлених „бандерівців“. Дальше газета лише, що, мовляв, існує виразний „советський наказ“, щоби поляки видавали їм усіх зловлених „бандерівців“ і що, мовляв, виданих поляки офіціяльно ловили зі советською зброєю в руках. На підставі таких „фактів“ польська газета в Америці снує свої міркування власне точно по лінії большевицьких брехнів, які для компрометації українсько-

го визвольного руху не перебирають в засобах. Що поляки могли зловити большевицького провокатора, це інше діло, як теж не має сумніву, що власне для компрометації українського визвольного руху большевики „могли“ вислати своїх провокаторів, щоби поповнити один чи другий злочин, який не має нічого спільного з українською визвольною боротьбою. Але зловлений поляками в такому випадку провокатор, чи виконавець одного чи другого безправного цілком певно не були ані „бандерівцями“, ані „бульбівцями“, а тільки самими енкаведистами. Хто знає більше-вицькі методи, тому не важко побачити в таких випадках і нитки якими шиті большевицькі брехні.

Розднуй і пануй.

У зв'язку з цим прихильтеж на „думку один „Особливий Комунікат“ надрукований замайшисто в одній українській газеті в Америці, та в якому якесь емігрантська „репрезентація“ обороняє одну групу, обсернуючи рівночасно запозиченими з большевицького лексикому словами другу групу, яка мала її обчернити і так в „кулло Мацею“. Ми не входимо в суть справи, бо її не знаємо. „Емігрантські „репрезентації“, якщо вже їх ніяке лихо не навчило, хай обчернюють та хай допомагають ворогові з черги їх всіх обчернювати та нищити. Але хай держать здалека свої руки від тих, що на рідній землі кров свою проливають в затайжній боротьбі проти грізного ворога.

В цитованій статті „Дзєннік Польський“ є спроба „доказати“, що в Україні крім УПА існують ще загони „бандерівців“ і „бульбівців“, які, мовляв, з УПА не мають нічого спільного та є ворожим знаряддям. Джєрєко і цілє такіх ствердженєв німає. Німає німає, як тільки большевикам залежить на тому, щоби ширити недовіру, підозріння і тим поглиблювати партійний антагонізм української еміграції та пробувати повільно переносити роздор теж в обдернаний фронт боротьби на батьківщині. „Дівіде ет імперя“ — розднуй і пануй — вже занадто багато разів виправдалося в історії, головним серед українців, щоби його большевики не пробували застосувати і в цьому випадку. І тому насамперед під тим кутом дивимось на справу, заторкнені в згаданому „Особливому Комунікаті“, бо не бракує відомостей, щоби українські повстанці, під якою назвою вони і не виступали б, якщо вони є справді українські повстанці, відзначаються тим самим героїзмом, самопожертвою та шляхетністю.

Голос з народу.

Для прикладу, що про них так думає й народ в Україні що вони справді такі є, хай послужить м. і. оригінальний лист від українця зі села Н. біля Ярєслава, написаний з датою 1-го жовтня до свого сина в Нью Йорку. В листі пишеться:

„Дорогий сину, людська мова за слаба, щоби розказати все, що діється у нас. Як Д. втік з табору, його зловили і били пів години, по грудях скакали, в лице плювали, а як до лагєру завернули, то ще гірше катували, на електрику брали. Тепер від сидить в тюрмі під Варшавою засуджений на 10 років. Твоя сестра і її дочка були теж на листі до розстрілу, але врятувалися сховками і втечею... Тому дві неділі через наше село переходили три загони бандерівців: ішли ніччю через дві години... Ми тільки й радости та ослоди маємо, як їх на коротку хвилину побачимо. Сину, серце крається, як і гарні і вчені люди ті українські повстанці і що так важко вони страждають... У нас — воєни. Польські

ВАСИЛЬ ПАЧОВСЬКИЙ
ЗА УКРАЇНУ
(Історична повість, опєрта на подіях в Україні в 1664 році).

18)
— Успокойся — втихомирювала Регіна — Тетєря жє, що тобі? Ніяким снам не вір! Що на яву брєдєтьєся, то і во сні верзєтьєся! Як оповідала тобі, як мєні Немирїч Юрко снєвєся, що шлюб зї мною узєв, а ось я до нїні дївую...
— Ну, ну! Так вїдшї розшматувала його чернє, Боже мій, Боже! — стала плакати Олєса щє ревнїше.
Небавом прїйшла Грушова і братова Маруєса Стєтєкєвичєва, стали уговорювати, оповідаючи всїякі снї, що не справдїєся. Олєса прєстєрєла плакати, та вжє не спала до само-го рєнку, аж вранцї встала вє-

ла, як рїба вїкинута на берїг. Цїлий ранок ходила, оповідаючи свій сон козачкам, та брала сина і вєла на вал на кївськїй шлях вїзираючи гєть-мана. Не дїждалась!
— Та що тобі? — говорїла Маруєса — бачу, той сон із мєсли, не сходить, Олєсо! Нє вжє ти думаєш недобєре про свого Івана, що так тебе любїть?..
— Не так сон той, Маруєсо! — відповідала Олєса — як на серцї тяжєнько, начє гора прїдавїла мєнє. Вїтер вїє за душою та плаче, вїразно чує, плаче, мєні все вїдїтьєся горє-жєсь! Бачїте, дєнь ясний, а я

боюєся без дїтїни кроку ступїти!
— Але тоді як Олєса ходила на вал Бару вїглядати свого гєть-мана, він їхав з полудня на своїм воронім у пишному нарядї улицями Корсєна із кватири своїх козаків у сотника Михайла Жучєнка на замок.
Проти його вїбїг Маховскї з отвєртими раменами на подївїря.
— Ого! „Рєвєрєндїсїмус, Кларїсїмус“ (найпочєтнїший, най-славнїший) наш вєовєда яснє-солодєнько усміхавчєся та покланячєся йому в пояє. В сам час, рада чєкає, зїбралась на вїстку, що яснєвольєможний ласкає чєстувати нас своїми порадами. А я щє прошу до господа, прошу, може дєшо прєкєсїти та прємочїти горло! Як я тїшусь, як тїшусь, па-нє вєовєдо, що вважали до-стойним завітати у мої пороги...
— Спасїбі, я вжє пїєсія по-

частунку у сотника — прогони гєтьман, зїскакуючи з коня, якого уручїв замковому козаків.
— Не може бутї, не може бутї! Хоч наплюй на мою хату! Такий мїлий гїєть нечєсто буває! Слїхом слїхати, вїдом вїдати — скажу вжє по вашо-му звичаю — підлєщуватї шїхачїч.
— Дай прїску ноги посїпати! — відказав на цє гєтьман, усміхнувшись на сїлу, ступаю-чи на рундук.
— Чи єя вращимо, чи єя не вращимо, нєхай хоть єя зобачїмо — підмовляв солодким голоском Маховскї, беручи як змїй за пояє гєтьмана, увїв його усвітїлю, хоч він одмов-лявєся від почастунку.
На велїким столї, застєлєнім дорогими обрусамї вєалєнім дорогі срібні чаркї з недопї-тим вїном та на всїх пївмїєс-ках їжа до половини надїбра-на — знаком, що всї члєни ра-ди вжє були в гостях...

— Та чує, чує, що ви тут, пане рєгїментарю велїку по-требу чїніли — прємовїв гєтьман. — Я отсє маю лїст Його королївської Мїлостї...
— То годї вжє прє! Маєм час, Яснєвольєможний потїм на радї, Мосцї Вєовєдо — гово-рїв розгїялим голоском соло-дїм гєтьман — а тепєр прошї їжє, пїйте, чїм хата бага-та, тим рада!
Спасїбі! — сказав гєтьман. Гєтьман їєти не їв нїчєго, вїпив тїльки чарку мєду, від захвалєної варєнухї відпрє-сїв, прї тим замїтив, що господа сам вїпив дєше малу чарочку мєду, а горївки на-вїть не наливав собі, тїльки гєтьмановї.
Небавом подавєся гєтьман прєведєній Маховским до бу-дївал, дє мала ждати зїбрана рада, Вєовєдо прївїтали на подївїрї почєсною яєсою козаків і шляхєцькї роти. Вїкнї вїї-шли оба до велїкого будїнку, що служив за Богдана тюрмою

для польських полоненців. Пе-реїшли корїтар, в одну пону-ру старосвітськї кїмнату до другої, дє гомонїло як в ули-ку. Знає, що раднїки не дєше то нудїлись, оїждаючи гєть-мана!
Гєтьман увїйшов, за ним вступив Маховскї, — стало тих-ко. Зїбранї встали з лавок за-стєлєних ковїрками. Гєтьман прївїтав усїх чергою і засїв на почєсному мїєцї до воєнонї ради.
Мїнала годїна, двї — рада відбувалась безупїну, тїльки дєсь коло заходу сонця двох козаків Тєтерїнїх узбєрєних поклїкано до сєрєдїни, слуги Маховского, а сїльний відділ шляхєцької пїхоти об-ступив довкола будїнок і сто-яв з ручнїячїми в повнїй збєрї.
Західнє сонцє кїдало на нє-велїкї вїкна таємної ради, пє-рєтїкани залїзними кратами — прємїяніє червонє як кров... (дальше буде)

Тому всі приходім на віче : послухаймо про героїську боротьбу славної Української Повстанчої Армії. **Вступ на віче за центрі.**

